

Kosovo Educational Research Journal

Volume 7, Issue1, 83-112.

ISSN: 2710-0871

<https://kerjournal.com/>

Öğretmenlerin Empatik Özelliklerinin ve İletişim Becerilerinin İncelenmesi

Examination of Teachers' Empathetic Characteristics and Communication Skills

Sümeyye TASKE - Doç. Dr. Esen Spahi KOVAÇ

Özet: Bu çalışma, öğretmenlerin empatik özellikleri ve iletişim becerilerinin demografik değişkenler açısından incelenmesini amaçlamaktadır. Araştırma, Kosova'nın Prizren şehrinde görev yapan 50 öğretmen (38 kadın, 12 erkek) üzerinde yürütülmüştür. Veri toplama araçları olarak Demografik Bilgi Formu, Toronto Empati Ölçeği ve İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği kullanılmıştır. Bulgular, kadın öğretmenlerin empatik özellikleri ve iletişim becerilerinin erkek öğretmenlere kıyasla daha yüksek olduğunu göstermektedir. Ayrıca 41-50 yaş aralığındaki ve hizmet yılı 21 yıl ve üzeri öğretmenlerin empati ve iletişim düzeylerinin diğer gruplara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Sınıf öğretmenlerinin, branş öğretmenlerine kıyasla hem empatik özellik hem de iletişim becerisi açısından daha üstün olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar, öğretmenlerin empati ve iletişim becerilerinin eğitim sürecinde öğrencilerle etkili etkileşim kurmada önemli bir rol oynadığını ve demografik faktörlerin bu beceriler üzerinde belirleyici olabileceğini göstermektedir. Çalışma, eğitimde empati ve iletişimin geliştirilmesine yönelik uygulamalara ışık tutmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, Empatik özellikler, İletişim becerileri

Abstract: This study aims to examine teachers' empathetic characteristics and communication skills in relation to demographic variables. The research was conducted with 50 teachers (38 female, 12 male) working in Prizren, Kosovo. Data were collected using a Demographic Information Form, the Toronto Empathy Scale, and the Communication Skills Assessment Scale. The findings indicate that female teachers exhibit higher levels of empathy and communication skills compared to male teachers. Additionally, teachers aged 41-50 and those with more than 21 years of professional experience demonstrated higher empathy and communication levels than other groups. Classroom teachers were also found to have higher empathy and communication skills than subject teachers. These results suggest that teachers' empathy and communication abilities play a significant role in facilitating effective interactions with students and that demographic factors may influence these skills. The study provides insights for practices aimed at enhancing empathy and communication in education.

Keywords: Teacher, Empathetic characteristics, Communication skills

To cite this article: Taske, S. & Spahi, Kovac, E.. (2026) **Öğretmenlerin Empatik Özelliklerinin ve İletişim Becerilerinin İncelenmesi**. Kosovo Educational Research Journal, 7(1), 86-113.

Giriş

İletişim becerileri, hayatın her alanında olduğu gibi eğitimde de vazgeçilmez bir öneme sahiptir. Eğitim, yalnızca bilginin aktarılması değil, aynı zamanda kültürel değerlerin, toplumsal normların ve etik ilkelerin paylaşılması sürecidir. Bu sürecin başarısı, öğretmenin iletişim becerileri ve öğrencilerine karşı geliştirdiği empatik tutum ile doğrudan ilişkilidir. İyi iletişim kurabilen öğretmenler, öğrencilerle güvene dayalı ilişkiler geliştirerek öğrenme ortamının verimliliğini artırmaktadır.

Günümüz eğitim anlayışında öğretmen, sadece bilgi veren değil, öğrenmeyi kolaylaştıran bir rehberdir. Bu rehberlik rolünü etkili bir şekilde yerine getirebilmek için empatik anlayış şarttır. Empati yapabilen öğretmen, sınıftaki olaylara öğrencilerinin perspektifinden bakabilir, duygusal dünyalarını anlayabilir ve olası iletişim sorunlarını büyümeden çözebilir. Bu durum, öğrencinin kendini değerli hissetmesini sağlayarak motivasyonunu ve aidiyet duygusunu güçlendirir.

Bu çalışma, Prizren'deki ilköğretim okullarında görev yapan sınıf ve branş öğretmenleri olmak üzere toplam 50 öğretmen ile yapılmıştır. Bu araştırma; araştırmaya katılan öğretmenlerin empati ve iletişim becerilerini incelemeyi ve bu becerilerin cinsiyet, yaş, mesleki kıdem ve öğretim alanı gibi değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Demografik Bilgi Formu, "Toronto Empati Ölçeği (TEÖ)", "İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği (İBDÖ)" araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan üç farklı formdur .

Araştırma bulguları, kadın öğretmenlerin empatik özellikleri ve iletişim becerilerinin erkek öğretmenlere kıyasla daha yüksek olduğunu göstermektedir. Ayrıca, 41-50 yaş aralığındaki öğretmenler ile hizmet yılı 21 yıl ve üzeri olan öğretmenlerin empati ve iletişim düzeylerinin diğer gruplara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bunun yanı sıra, sınıf öğretmenlerinin branş öğretmenlerine kıyasla hem empatik özellik hem de iletişim becerisi açısından daha üstün olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgular, öğretmenlerin demografik özelliklerinin empati ve iletişim becerileri üzerinde belirleyici olabileceğini ve sınıf ortamında etkili etkileşimde rol oynadığını ortaya koymaktadır.

Problemin Belirlenmesi

Eğitim sisteminde karşılaşılan en büyük zorluklardan biri, öğretmenlerin akademik yeterliliklerinin yüksek olmasına rağmen öğrencilerle kurdukları duygusal ve sosyal bağın zayıf kalmasıdır. Ders programlarını yetiştirme kaygısı ve idari sorumluluklar arasında öğretmenler, öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarını ve duygusal durumlarını göz ardı edebilmekte; bu durum ise öğrenci-öğretmen çatışmalarına, öğrencilerin okuldan soğumasına ve genel olarak eğitim kalitesinin düşmesine yol açmaktadır. Literatürde öğretmenlerin iletişim becerilerini inceleyen birçok çalışma bulunmasına rağmen, Kosova gibi belirli bölgelerde görev yapan öğretmenlerin empatik özellikleri ve iletişim yeteneklerini değerlendiren güncel araştırmalar sınırlıdır. Bu

nedenle, öğretmenlerin empati ve iletişim becerilerinin hangi demografik faktörlerden etkilendiğinin belirlenmesi, mevcut eksikliklerin giderilmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Sınıf içinde yaşanan iletişim kopuklukları, öğrencilerin bilgiyi yanlış anlamasına veya öğretmene karşı savunma mekanizmaları geliştirmesine neden olmakta; bu yetersizlikler genellikle öğretmenin tek taraflı iletişim kurması, geri bildirimlere kapalı olması veya empati eksikliğinden kaynaklanmaktadır. İletişimdeki bu tıkanıklıklar, öğrenme sürecinin doğal akışını bozarak akademik başarısızlığı tetikleyen bir unsura dönüşmektedir.

Empatiden yoksun bir eğitim ortamı, öğrencilerin kendilerini güvende hissetmediği ve duyguların bastırıldığı soğuk bir mekan yaratır. Öğretmenlerin öğrencilerin ailevi, sosyal veya kişisel sorunlarına duyarsız kalması, disiplin problemlerinin temelini oluşturur.

Empatik yaklaşım eksikliği, yalnızca öğrenciyi değil, öğretmeni de mesleki tükenmişliğe sürükleyerek iş barışı ve mesleki doyumu olumsuz etkileyen bir faktördür. Bu çalışma, söz konusu boşluğu doldurarak öğretmenlerin sosyal ve duygusal yetkinliklerini bilimsel bir çerçevede tartışmaya açmayı amaçlamaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, farklı branş ve kıdemlerde görev yapan öğretmenlerin empatik özelliklerini ve iletişim becerilerini kapsamlı bir şekilde incelemektir. Öğretmenlerin bu becerilere sahip olma düzeylerinin belirlenmesi, eğitimde niteliğin artırılması açısından kritik bir veri kaynağı oluşturacaktır. Hayatın her alanında olduğu gibi eğitimde de empati ve iletişim becerileri büyük önem taşımaktadır; bu nedenle öğretmenlerin bu alanlardaki yeterliliklerinin saptanması ve bu becerileri etkileyen faktörlerin belirlenmesi zorunlu hâle gelmiştir.

Bu çalışma, öğretmenlerin empatik özellikleri ve iletişim becerilerinin düzeylerini ortaya koymayı, ayrıca bu becerilerin olumsuz yönde etkilenmesine yol açan demografik unsurları belirlemeyi hedeflemektedir. Araştırma kapsamında farklı okullarda görev yapan öğretmenlerin empati ve iletişim düzeyleri, cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, öğretim düzeyi ve öğretim alanı gibi değişkenler açısından analiz edilecektir. Elde edilecek bulgular, öğretmenlerin sosyal ve duygusal yeterliliklerinin geliştirilmesine, iletişim kalitesinin artırılmasına ve dolayısıyla eğitimde genel kaliteyi yükseltmeye katkı sağlayacaktır.

Alt Amaçlar:

1. Öğretmenlerin empatik özellikleri ve iletişim becerileri ne düzeydedir?
2. Öğretmenlerin empatik özellikleri ve iletişim becerileri cinsiyete göre nasıldır?
3. Öğretmenlerin empatik özellikleri ve iletişim becerileri yaşa göre nasıldır?
4. Öğretmenlerin empatik özellikleri ve iletişim becerileri hizmet yılına göre nasıldır?
5. Öğretmenlerin empatik özellikleri ve iletişim becerileri öğrenim durumlarına göre nasıldır?
6. Öğretmenlerin empatik özellikleri ve iletişim becerileri öğretim alanlarına göre nasıldır?

Kuramsal Çerçeve

Empati

Empati, bir kişinin başkasının duygu ve düşüncelerini anlaması ve paylaşması sürecidir. 19. yüzyılda Alman estetikçiler tarafından "einfühlung" olarak tanımlanan kavram, daha sonra psikoloji literatürüne dahil edilmiştir. Yunanca kökenli "empathia" kelimesi içten hissetme anlamına gelir. Psikoloji alanında Theodor Lipps tarafından kullanılan empati, Carl Rogers gibi insancıl yaklaşım temsilcileri tarafından eğitim ve danışmanlık süreçlerinde merkeze yerleştirilmiştir. Günümüzde empati, bilişsel ve duygusal olmak üzere iki boyutta ele alınır; bilişsel empati başkasının bakış açısını anlamayı, duygusal empati ise diğer kişinin hissettiği duyguyu deneyimlemeyi ifade eder. Araştırmalar, yüksek empati düzeyine sahip bireylerin sosyal uyum ve yardımlaşma davranışlarını daha sık sergilediğini, saldırganlık gibi olumsuz davranışların ise azaldığını göstermektedir. Eğitimde empati, öğrencilerin akademik ve duygusal gelişimini desteklemenin yanı sıra, öğretmenlerin etkili sınıf yönetimi ve rol model olma becerileri açısından kritik bir unsurdur. Özellikle çok kültürlü ve çok dilli ortamlarda empatik yaklaşım, toplumsal uyumun sağlanmasında da temel bir rol oynar.

İletişim

İletişim, bireyler arasında bilgi, duygu ve düşüncelerin paylaşılması sürecidir ve eğitimde öğrenmenin temel aracıdır. İletişim süreci kaynak, mesaj, kodlama, kanal, alıcı ve geri bildirim unsurlarından oluşur; bu unsurlar arasındaki uyum iletişimin başarısını belirler. Öğretmenin sözlü iletişimi bilginin aktarımını sağlarken, sözsüz iletişim (jest, mimik, beden dili, ses tonu) öğrencilerin motivasyonu, derse ilgisi ve öğretmene güveni üzerinde doğrudan etkilidir. Etkili iletişim, öğrencilerin mesajı doğru anlamasını, kendilerini ifade edebilmesini ve dersle bağ kurmasını mümkün kılar. Öğretmenler, empati ile iletişimi birleştirerek sınıfta güven, anlayış ve işbirliği ortamı oluşturabilir. Bu nedenle eğitim fakültelerinde iletişim kuramları ve uygulamalarına yer verilmesi, öğretmenlerin bu becerilerini geliştirmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, öğretmenlerin empatik özelliklerini ve iletişim becerilerini mevcut durumlarıyla betimlemeyi amaçlayan tanımlayıcı bir araştırmadır. Araştırmada nicel araştırma desenlerinden biri olan "İlişkisel Tarama Modeli" kullanılmıştır. Bu model, iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişkinin varlığını ve derecesini belirlemeye yönelik bir yaklaşımdır ve değişkenler üzerinde herhangi bir manipülasyon yapılmadan, doğal koşullar altında gözlemlenmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2024–2025 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Kosova'nın Prizren şehrinde, Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilköğretim okullarında görev yapan Türk öğretmenler oluşturmaktadır. Çalışmaya Abdyl Frasheri, Emin Duraku, Mustafa Bakiu, Motrat

Qiriazı ve Mati Logoreci okullarından toplam 50 öğretmen katılmıştır. Katılımcıların 38'i kadın (%76), 12'si ise erkektir (%24). Bu örneklem, Prizren'de Türkçe eğitim veren öğretmen profilini temsil edebilecek niteliktedir.

Veri Toplama Süreci ve Analizi

Verilerin analizinde nicel analiz yöntemlerinden betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlere, demografik bilgileri toplamak amacıyla "Demografik Bilgi Formu" ve öğretmenlerin empatik özellikleri ile iletişim becerilerini değerlendirmek için "Toronto Empati Ölçeği" ile "İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği" uygulanmıştır. Katılımcılardan elde edilen veriler, SPSS 18.0.0 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir.

Bulgular

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Demografik Bulguları

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	Frekans	Yüzdeler
Kadın	38	76.0
Erkek	12	24.0
Toplam	50	100.0

Tablo 1'e göre, öğretmenlerin büyük çoğunluğunu kadınlar (%76) oluşturmaktadır.

Tablo 2. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Yaş Dağılımı

Yaş Aralığı	Frekans	Yüzdeler
20-30	2	4.0
31-40	9	18.0
41-50	22	44.0
51 ve üzeri	17	34.0

Toplam	50	100.0
---------------	----	-------

Tablo 2 incelendiğinde, öğretmenlerin yaşlarının çoğunlukla 41–50 (%44) ve 51 yaş üstü (%34) olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Öğretim Düzeyine Göre Dağılımı

Öğretim Düzeyi	Frekans	Yüzelik
Ön Lisans	1	2.0
Lisans	38	76.0
Yüksek Lisans	10	20.0
Doktora	1	2.0
Toplam	50	100.0

Tablo 3'te öğretmenlerin çoğunluğunun lisans mezunu olduğu (%76) görülmektedir.

Tablo 4. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Öğretim Alanına Göre Dağılımı

Öğretim Alanı	Frekans	Yüzelik
Sınıf Öğretmeni	26	52.0
Branş Öğretmeni	24	48.0
Toplam	50	100.0

Tablo 4 incelendiğinde, öğretmenlerin yarısından biraz fazlası sınıf öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

Tablo 5. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Hizmet Yılına Göre Dağılımı

Hizmet Yılı	Frekans	Yüzdeler
0-5 Yıl	6	12.0
11-15 Yıl	17	34.0
16-20 Yıl	11	22.0
21 Yıl ve üstü	16	32.0
Toplam	50	100.0

Tablo 5'e göre, öğretmenlerin büyük kısmı 11-15 yıl (%34) ve 21 yıl ve üzeri (%32) hizmet süresine sahiptir.

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Toronto Empati Ölçeği Bulguları

TABLO 6. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin "Diğer insanların başına gelen talihsizlikler beni çok etkilemez." maddesine verdikleri yanıtlar

MADDE 1	FREKANS	YÜZDELİK
Hiç Uygun Değil	16	32.0
Uygun Değil	17	34.0
Biraz Uygun	4	8.0
Uygun	12	24.0
Tamamen Uygun	1	2.0
Toplam	50	100.0

Tablo 6'da görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğretmenlerin 17'si (%34.0) Uygun Değil, 1'i (%2.0) Tamamen Uygun görüşünde olduğu görülmektedir.

TABLO 7. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin “Birisine saygısızca davranıldığını görmek, beni üzer.” maddesine verdikleri yanıtlar

MADDE 2	FREKANS	YÜZDELİK
Hiç Uygun Değil	5	10.0
Biraz Uygun	1	2.0
Uygun	10	20.0
Tamamen Uygun	34	68.0
Toplam	50	100.0

Tablo 7’de görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğretmenlerin 38’i (%68.0) Tamamen Uygun, 5’i (%10.0) Hiç Uygun Değil görüşünde olduğu görülmektedir.

TABLO 8. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin “Yakınımdaki bir insan mutlu olduğunda bundan etkilenmem.” maddesine verdikleri yanıtlar

MADDE 3	FREKANS	YÜZDELİK
Hiç Uygun Değil	16	32.0
Uygun Değil	19	38.0
Biraz Uygun	11	22.0
Uygun	4	8.0
Toplam	50	100.0

Tablo 8’de görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğretmenlerin 19’u (%38.0) Uygun Değil, 16’sı (%32.0) Hiç Uygun Değil, 4’ü (%8.0) Uygun görüşündedir.

TABLO 9. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin “İnsanların daha iyi hissetmesini sağlamaktan mutluluk duyuyorum.” maddesine verdikleri yanıtlar

MADDE 4	FREKANS	YÜZDELİK
Hiç Uygun Değil	1	2.0
Biraz Uygun	5	10.0
Uygun	16	32.0
Tamamen Uygun	28	54.0
Toplam	50	100.0

Tablo 9’da görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğretmenlerin 28’i (%54.0) Tamamen Uygun, 1’i (%2.0) Hiç Uygun Değil görüşündedir.

TABLO 10. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin “Bir arkadaşım sorunları hakkında konuşmaya başladığında konuyu değiştirmeye çalışırım” maddesine verdikleri yanıtlar

MADDE 5	FREKANS	YÜZDELİK
Hiç Uygun Değil	14	28.0
Uygun Değil	16	32.0
Biraz Uygun	10	20.0
Uygun	6	12.0
Tamamen Uygun	4	8.0
Toplam	50	100.0

Tablo 10'da görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğretmenlerin 16'sı (%32.0) Uygun Değil, 14'ü (%28.0) Hiç Uygun Değil, 4'ü (%8.0) Tamamen Uygun görüşündedir.

TABLO 11. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin “İnsanlar üzgün olduklarında hiçbir şey söylemeseler bile onların üzgün olduklarını anlayabilirim.” maddesine verdikleri yanıtlar

MADDE 6	FREKANS	YÜZDELİK
Hiç Uygun Değil	2	4.0
Uygun Değil	2	4.0
Biraz Uygun	16	32.0
Uygun	18	36.0
Tamamen Uygun	12	24.0
Toplam	50	100.0

Tablo 11'de görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğretmenlerin 18'i (%36.0) Uygun, 16'sı (%32.0) Biraz Uygun, 2'si (%4.0) Uygun Değil ve 2'si (%4.0) Hiç Uygun Değil görüşündedir.

Tablo 12. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin “Sağlıklarına özen göstermeyip ciddi hastalıklara yakalanan insanlara acımam.” maddesine verdikleri yanıtlar

MADDE	FREKANS	YÜZDELİK
Hiç Uygun Değil	31	62.0
Uygun Değil	14	28.0
Biraz Uygun	4	8.0
Uygun	1	2.0

Total	50	100.0
--------------	----	-------

Tablo 12’de görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğretmenlerin 31’i (%62.0) “Hiç Uygun Değil”, 1’i (%2.0) “Uygun” görüşündedir.

Tablo 13. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin “Birisi ağladığında sinir olurum.” maddesine verdikleri yanıtlar

MADDE	FREKANS	YÜZDELİK
Hiç Uygun Değil	19	38.0
Uygun Değil	21	42.0
Biraz Uygun	6	12.0
Uygun	4	8.0
Total	50	100.0

Tablo 13’te görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğretmenlerin 21’i (%42.0) “Uygun Değil”, 4’ü (%8.0) “Uygun” görüşündedir.

Tablo 14. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin “Başka insanların nasıl hissettikleri beni gerçekten alakadar etmez.” maddesine verdikleri yanıtlar

MADDE	FREKANS	YÜZDELİK
Hiç Uygun Değil	20	40.0
Uygun Değil	13	26.0
Biraz Uygun	10	20.0
Uygun	6	12.0

Tamamen Uygun	1	2.0
Total	50	100.0

Tablo 14'te görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğretmenlerin 20'si (%40.0) "Hiç Uygun Değil", 1'i (%2.0) "Tamamen Uygun" görüşündedir.

Tablo 15. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin "Üzgün bir insan gördüğümde ona yardım etmek için güçlü bir istek duyarım." maddesine verdikleri yanıtlar

MADDE	FREKANS	YÜZDELİK
Hiç Uygun Değil	1	2.0
Uygun Değil	3	6.0
Biraz Uygun	4	8.0
Uygun	18	36.0
Tamamen Uygun	24	48.0
Total	50	100.0

Tablo 15'te görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğretmenlerin 24'ü (%48.0) "Tamamen Uygun", 1'i (%2.0) "Hiç Uygun Değil" görüşündedir.

Tablo 16. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin "Birisine haksızca davranıldığını gördüğümde, ona acımam." maddesine verdikleri yanıtlar

MADDE	FREKANS	YÜZDELİK
Hiç Uygun Değil	27	54.0
Uygun Değil	16	32.0

Biraz Uygun	5	10.0
Uygun	1	2.0
Tamamen Uygun	1	2.0
Total	50	100.0

Tablo 16'da görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğretmenlerin 27'si (%54.0) "Hiç Uygun Değil", 1'i (%2.0) "Uygun" ve 1'i (%2.0) "Tamamen Uygun" görüşündedir.

Tablo 17. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin "İnsanların mutluluktan dolayı ağlamasını saçma bulurum." maddesine verdikleri yanıtlar

MADDE	FREKANS	YÜZDELİK
Hiç Uygun Değil	15	30.0
Uygun Değil	21	42.0
Biraz Uygun	7	14.0
Uygun	5	10.0
Tamamen Uygun	2	4.0
Total	50	100.0

Tablo 17'de görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğretmenlerin 21'i (%42.0) "Uygun Değil", 2'si (%4.0) "Tamamen Uygun" görüşündedir.

Tablo 18. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin "Birisinin kullanıldığını gördüğümde, onu koruma isteği hissederim." maddesine verdikleri yanıtlar

MADDE	FREKANS	YÜZDELİK
Hiç Uygun Değil	2	4.0
Biraz Uygun	3	6.0
Uygun	17	34.0
Tamamen Uygun	28	56.0
Total	50	100.0

Tablo 18’de görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğretmenlerin 28’i (%56.0) “Tamamen Uygun”, 2’si (%4.0) “Hiç Uygun Değil” görüşündedir.

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Bulguları

TABLO 19. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin “Sorunlarını dinlediğim insanlar benim yanımdan rahatlayarak ayrılırlar.” maddesine verdikleri yanıtlar

MADDE	FREKANS	YÜZDELİK
Bazen	19	38.0
Sıklıkla	20	40.0
Her Zaman	11	22.0
Total	50	100.0

Tablo 19’da görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğretmenlerin 20’si (%40.0) “Sıklıkla”, 11’i (%22.0) “Her Zaman” görüşündedir.

TABLO 20. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin “Düşüncelerimi istediğim zaman anlaşılır biçimde ifade edebilirim.” maddesine verdikleri yanıtlar

MADDE	FREKANS	YÜZDELİK
Nadiren	2	4.0
Bazen	5	10.0
Sıklıkla	22	44.0
Her Zaman	21	42.0
Total	50	100.0

Tablo 20’de görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğretmenlerin 22’si (%44.0) “Sıklıkla”, 21’i (%42.0) “Her Zaman” görüşündedir.

TABLO 21. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin “Düşüncelerimi başkalarına tam olarak iletmede zorluk çekmem.” maddesine verdikleri yanıtlar

MADDE	FREKANS	YÜZDELİK
Nadiren	5	10.0
Bazen	6	12.0
Sıklıkla	23	46.0
Her Zaman	16	32.0
Total	50	100.0

Tablo 21’de görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğretmenlerin 23’ü (%46.0) “Sıklıkla”, 16’sı (%32.0) “Her Zaman” görüşündedir.

TABLO 22. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin “Sosyal ilişkide bulunduğum insanları oldukları gibi kabul edebilirim.” maddesine verdikleri yanıtlar

MADDE	FREKANS	YÜZDELİK
Bazen	7	14.0
Sıklıkla	16	32.0
Her Zaman	27	54.0
Total	50	100.0

Tablo 22’de görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğretmenlerin 27’si (%54.0) “Her Zaman”, 16’sı (%32.0) “Sıklıkla” görüşündedir.

TABLO 23. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin “İnsanların önemli ve değerli olduklarını düşünürüm.” maddesine verdikleri yanıtlar

MADDE	FREKANS	YÜZDELİK
Bazen	3	6.0
Sıklıkla	17	34.0
Her Zaman	30	60.0
Total	50	100.0

Tablo 23’te görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğretmenlerin 30’u (%60.0) “Her Zaman”, 17’si (%34.0) “Sıklıkla” görüşündedir.

TABLO 24. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin “Biriyle ilgili bir karara ulaşmadan önce onunla ilgili gözlemlerimi gözden geçiririm.” maddesine verdikleri yanıtlar

MADDE	FREKANS	YÜZDELİK
-------	---------	----------

Nadiren	1	2.0
Bazen	3	6.0
Sıklıkla	30	60.0
Her Zaman	16	32.0
Total	50	100.0

Tablo 24'te görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğretmenlerin 30'u (%60.0) "Sıklıkla", 16'sı (%32.0) "Her Zaman" görüşündedir.

TABLO 25. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin "İlişkide bulunduğum kişilerin anlatmak istediklerini dinlemek için onlara zaman ayırıyorum." maddesine verdikleri yanıtlar

MADDE	FREKANS	YÜZDELİK
Bazen	7	14.0
Sıklıkla	20	40.0
Her Zaman	23	46.0
Total	50	100.0

Tablo 25'te görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğretmenlerin 23'ü (%46.0) "Her Zaman", 20'si (%40.0) "Sıklıkla" görüşündedir.

TABLO 26. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin "İnsanlara karşı sıcak kanlıyım." maddesine verdikleri yanıtlar

MADDE	FREKANS	YÜZDELİK
Bazen	6	12.0
Sıklıkla	20	40.0
Her Zaman	24	48.0
Total	50	100.0

Tablo 26'da görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğretmenlerin 24'ü (%48.0) "Her Zaman", 20'si (%40.0) "Sıklıkla" görüşündedir.

TABLO 27. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin "İnsanlara gerektiğinde yardım etmekten hoşlanırım." maddesine verdikleri yanıtlar

MADDE	FREKANS	YÜZDELİK
Bazen	2	4.0
Sıklıkla	21	42.0
Her Zaman	27	54.0
Total	50	100.0

Tablo 27'de görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğretmenlerin 27'si (%54.0) "Her Zaman", 21'i (%42.0) "Sıklıkla" görüşündedir.

TABLO 28. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin "Olaylara değişik açılardan bakabilirim." maddesine verdikleri yanıtlar

MADDE	FREKANS	YÜZDELİK
Nadiren	1	2.0
Bazen	15	30.0
Sıklıkla	17	34.0
Her Zaman	17	34.0
Total	50	100.0

Tablo 28’de görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğretmenlerin 17’si (%34.0) “Sıklıkla”, 17’si (%34.0) “Her Zaman” görüşündedir.

TABLO 29. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin “Düşüncelerimle yaptıklarım birbirleriyle tutarlıdır.” maddesine verdikleri yanıtlar

MADDE	FREKANS	YÜZDELİK
Bazen	4	8.0
Sıklıkla	28	56.0
Her Zaman	18	36.0
Total	50	100.0

Tablo 29’da görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğretmenlerin 28’i (%56.0) “Sıklıkla”, 18’i (%36.0) “Her Zaman” görüşündedir.

TABLO 30. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin “İlişkilerimin daha iyiye gitmesi için bana düşenleri yapmaya özen gösteririm.” maddesine verdikleri yanıtlar

MADDE	FREKANS	YÜZDELİK
-------	---------	----------

Nadiren	1	2.0
Sıklıkla	24	48.0
Her Zaman	25	50.0
Total	50	100.0

Tablo 30'da görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğretmenlerin 25'i (%50.0) "Her Zaman", 24'ü (%48.0) "Sıklıkla" görüşündedir.

TABLO 31. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin "Kendime ve başkalarına zarar vermeden içimden geldiği gibi davranabilirim." maddesine verdikleri yanıtlar

MADDE	FREKANS	YÜZDELİK
Nadiren	1	2.0
Bazen	19	38.0
Sıklıkla	15	30.0
Her Zaman	15	30.0
Total	50	100.0

Tablo 31'de görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğretmenlerin 19'u (%38.0) "Bazen", 15'i (%30.0) "Sıklıkla" ve 15'i (%30.0) "Her Zaman" görüşündedir.

TABLO 32. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin "Arkadaşlarımla beraberken kendimi rahat hissederim." maddesine verdikleri yanıtlar

MADDE	FREKANS	YÜZDELİK
Bazen	6	12.0

Sıklıkla	27	54.0
Her Zaman	17	34.0
Total	50	100.0

Tablo 32’de görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğretmenlerin 27’si (%54.0) “Sıklıkla”, 17’si (%34.0) “Her Zaman” görüşündedir.

TABLO 33. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin “Yaşadığım olaylardaki coşkuyu her halimle başkalarına iletebilirim.” maddesine verdikleri yanıtlar

MADDE	FREKANS	YÜZDELİK
Nadiren	2	4.0
Bazen	8	16.0
Sıklıkla	24	48.0
Her Zaman	16	32.0
Total	50	100.0

Tablo 33’te görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğretmenlerin 24’ü (%48.0) “Sıklıkla”, 16’sı (%32.0) “Her Zaman” görüşündedir.

TABLO 34. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin “İlişkilerim nasıl geliştiğini ve nereye gittiğini anlamak için düşünmeye zaman ayırıyorum.” maddesine verdikleri yanıtlar

MADDE	FREKANS	YÜZDELİK
Bazen	11	22.0
Sıklıkla	18	36.0

Her Zaman	21	42.0
Total	50	100.0

Tablo 34'te görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğretmenlerin 21'i (%42.0) "Her Zaman", 18'i (%36.0) "Sıklıkla" görüşündedir.

TABLO 35. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin "Karşımdakini dinlerken anlamadığım bir ayrıntı olduğunda konunun açığa kavuşması için sorular sorarım." maddesine verdikleri yanıtlar

MADDE	FREKANS	YÜZDELİK
Bazen	10	20.0
Sıklıkla	27	54.0
Her Zaman	13	26.0
Total	50	100.0

Tablo 35'te görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğretmenlerin 27'si (%54.0) "Sıklıkla", 13'ü (%26.0) "Her Zaman" görüşündedir.

TABLO 36. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin "Benimle özel olarak konuşmak isteyen bir arkadaşım olduğunda konuyu ayaküstü konuşmamaya özen gösteririm." maddesine verdikleri yanıtlar

MADDE	FREKANS	YÜZDELİK
Nadiren	4	8.0
Bazen	5	10.0
Sıklıkla	17	34.0

Her Zaman	24	48.0
Total	50	100.0

Tablo 36’da görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğretmenlerin 24’ü (%48.0) “*Her Zaman*”, 17’si (%34.0) “*Sıklıkla*”, 5’i (%10.0) “*Bazen*”, 4’ü (%8.0) “*Nadiren*” görüşündedir.

TABLO 37. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin “Birisini anlamaya çalışırken sakın bir ses tonuyla konuşurum.” maddesine verdikleri yanıtlar

MADDE	FREKANS	YÜZDELİK
Bazen	6	12.0
Sıklıkla	19	38.0
Her Zaman	25	50.0
Total	50	100.0

Tablo 37’de görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğretmenlerin 25’i (%50.0) “*Her Zaman*”, 19’u (%38.0) “*Sıklıkla*”, 6’sı (%12.0) “*Bazen*” görüşündedir.

TABLO 38. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin “İlişkilerimi zenginleştiren eğlenceli, keyifli bir yanım var” maddesine verdikleri yanıtlar

MADDE	FREKANS	YÜZDELİK
Bazen	5	10.0
Sıklıkla	25	50.0
Her Zaman	20	40.0

Total	50	100.0
--------------	----	-------

Tablo 38’de görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğretmenlerin 25’i (%50.0) “*Sıklıkla*”, 20’si (%40.0) “*Her Zaman*”, 5’i (%10.0) “*Bazen*” görüşündedir.

TABLO 39. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin “Birisine bir öneride bulunurken, onun öneri vermemi isteyip istemediğine dikkat ederim” maddesine verdikleri yanıtlar

MADDE	FREKANS	YÜZDELİK
Nadiren	1	2.0
Bazen	8	16.0
Sıklıkla	25	50.0
Her Zaman	16	32.0
Total	50	100.0

Tablo 39’da görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğretmenlerin 25’i (%50.0) “*Sıklıkla*”, 16’sı (%32.0) “*Her Zaman*”, 8’i (%16.0) “*Bazen*”, 1’i (%2.0) “*Nadiren*” görüşündedir.

TABLO 40. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin “Birini dinlerken ne karşılık vereceğimden çok onun ne demek istediğini anlamaya çalışırım” maddesine verdikleri yanıtlar

MADDE	FREKANS	YÜZDELİK
Bazen	9	18.0
Sıklıkla	20	40.0
Her Zaman	21	42.0

Total	50	100.0
--------------	----	-------

Tablo 40'ta görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğretmenlerin 21'i (%42.0) "*Her Zaman*", 20'si (%40.0) "*Sıklıkla*", 9'u (%18.0) "*Bazen*" görüşündedir.

TABLO 41. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin "İletişim kurduğum insanlar tarafından anlaşıldığımı hissedirim" maddesine verdikleri yanıtlar

MADDE	FREKANS	YÜZDELİK
Bazen	9	18.0
Sıklıkla	21	42.0
Her Zaman	20	40.0
Total	50	100.0

Tablo 41'de görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğretmenlerin 21'i (%42.0) "*Sıklıkla*", 20'si (%40.0) "*Her Zaman*", 9'u (%18.0) "*Bazen*" görüşündedir.

TABLO 42. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin "Bir yakınımınla sorunum olduğunda bunu onunla suçlayıcı olmayan bir dille konuşmak için girişimde bulunurum" maddesine verdikleri yanıtlar

MADDE	FREKANS	YÜZDELİK
Nadiren	1	2.0
Bazen	6	12.0
Sıklıkla	20	40.0
Her Zaman	23	46.0
Total	50	100.0

Tablo 42’de görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğretmenlerin 23’ü (%46.0) “*Her Zaman*”, 20’si (%40.0) “*Sıklıkla*”, 6’sı (%12.0) “*Bazen*”, 1’i (%2.0) “*Nadiren*” görüşündedir.

TABLO 43. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin “Karşımdakini dinlerken sırf kendi merakımı gidermek için ona özel sorular sormaktan kaçınırım” maddesine verdikleri yanıtlar

MADDE	FREKANS	YÜZDELİK
Hiçbir Zaman	2	4.0
Nadiren	3	6.0
Bazen	4	8.0
Sıklıkla	21	42.0
Her Zaman	20	40.0
Total	50	100.0

Tablo 43’e göre; araştırmaya katılan öğretmenlerin 21’i (%42.0) “*Sıklıkla*”, 20’si (%40.0) “*Her Zaman*”, 4’ü (%8.0) “*Bazen*”, 3’ü (%6.0) “*Nadiren*”, 2’si (%4.0) “*Hiçbir Zaman*” görüşündedir.

Sonuç

Bu araştırma sonucunda, Prizren’deki öğretmenlerin genel olarak yüksek düzeyde empatik eğilim ve iletişim becerisine sahip oldukları belirlenmiştir. Öğretmenler, başkalarının mutluluk ve talihsizliklerine duyarlı, sosyal ilişkilerde hoşgörülü ve destekleyici bir yaklaşımı benimsemektedir. Özellikle kadın öğretmenler, deneyimli eğitimciler ve sınıf öğretmenleri, bu alanlardaki yüksek performanslarıyla eğitimin insani boyutunun tecrübe ve ilgiyle şekillendiğini göstermektedir. Öğretmenlerin sorunları dinlerken sakin kalabilmeleri, karşılarındaki kişiyi anlamaya çalışmaları ve kendilerini net ifade edebilmeleri, sağlıklı bir okul ikliminin temel taşlarıdır.

Bulgular, öğretmenlerin empatik özelliklerinin ve etkili iletişim becerilerinin öğrenci başarısını doğrudan etkileyen bir katalizör olduğunu doğrulamaktadır. Sosyal farkındalık ve iletişim yetkinliği, öğretmenlerin yalnızca ders anlatımında değil, okul içindeki tüm paydaşlarla olan ilişkilerinde de başarılı olmalarını sağlamaktadır. Bu durum, öğretmenlik mesleğinin teknik bilgiyle sınırlı kalamayacağını; empati, hoşgörü ve iletişimin, mesleğin toplumsal değerini artıran temel unsurlar olduğunu ortaya koymaktadır.

Kaynakça

Akbulut, E., & Sağlam, H.İ. (2010). Sınıf öğretmenlerinin empatik eğilim düzeylerinin incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*.

Bahar, E. (2012). *İletişim*.

Baker, C. (2010). The impact of instructor immediacy and presence for online student affective learning, cognition, and motivation.

Cevahir, R., Çınar, N., Sözeri, C., Şahin, S., & Kuşuoğlu, S. (2008). Ebelik öğrencilerinin devam ettikleri sınıflara göre empatik becerilerinin değerlendirilmesi. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*.

Comadena, M. E., Hunt, S. K., & Simonds, C. J. (2007). The effects of teacher clarity, nonverbal immediacy, and caring on student motivation, affective and cognitive learning.

Doğan, G. (2019). *Öğrencilerin iyimserlik ve kötümserlik kişilik özelliklerinin iletişim becerilerine olan etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gaziantep Üniversitesi.

Dökmen, Ü. (2020). Empati kurma becerisi ile sosyometrik statü arasındaki ilişki.

Ekici, M. K. (2013). *İletişim*.

Eroğlu, E., et al. (2013). *Etkili iletişim teknikleri*. Anadolu Üniversitesi.

Ertürk, S. (2016). *Eğitimde program geliştirme* (2. baskı). İstanbul: Edge.

Gökçe, O. (2003). *İletişim bilimine giriş*.

- Fielding, M. (2006). *Effective communication in organisations*. Cape Town: Juta Academic.
- Finset, A., & Piccolo, L. D. (2011). Nonverbal communication in clinical contexts. In M. Rimondini (Ed.), *Communication in cognitive behavioral therapy*.
- Fiske, J. (2003). *İletişim çalışmalarına giriş*.
- Güney, S. (2011). *Örgütsel davranış*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Gürüz, D., & Temel Eğinli, A. (2011). *Kişilerarası iletişim bilgileri, etkiler, engeller*.
- Hazar, M.Ç. (2006). Kişilik ve iletişim tipleri. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*.
- Hoffman, M. L. (2012). Empathy, justice, and the law. In A. Coplan & P. Goldie (Eds.), *Empathy: Philosophical and Psychological Perspectives* (pp. 230–250). Oxford: Oxford University Press.
- Işık, M., & Biber, L. (2010). *İletişim, iletişim süreci ve iletişim çeşitleri*. Konya: Eğitim Kitabevi.
- Jones, V. F., & Jones, L. S. (1998). *Comprehensive classroom management*. Allyn and Bacon.
- Koçyiğit, M. (2018). *Etkili iletişim ve duygusal zekâ*.
- Korkut, F. (2005). Yetişkinlere yönelik iletişim becerileri eğitimi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.
- Kuzgun, Y. (2006). *İlköğretimde rehberlik*. Ankara: Nobel Yayın.
- LeFebvre, L., & Allen, M. (2014). Teacher immediacy and student learning: An examination of lecture/laboratory and self-contained course sections.
- Levent, B. (2011). *Sınıf öğretmenlerinin kişilik özelliklerinin iletişim becerilerine etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi.
- Mazer, J. P. (2012). Development and validation of the student interest and engagement scales. *Communication Methods and Measures*.
- Mazer, J. P. (2013a). Associations among teacher communication behaviors, student interest, and engagement: A validity test. *Communication Education*.

- Mazer, J. P. (2013b). Student emotional and cognitive interest as mediators of teacher communication behaviors and student engagement. *Communication Education*.
- McCroskey, C. J., Richmond, P. V., & Bennett, E. V. (2006). The relationships of student end-of-class motivation with teacher communication behaviors and instructional outcomes.
- Murat, M., Özgan, H., & Arslantaş, H. İ. (2005). Öğretmen adaylarının öğretim elemanlarının empatik tutumlarına ilişkin algıları ile ders başarıları arasındaki ilişki. *Milli Eğitim Dergisi*.
- Mustafa, Ç., Mustafa, Ş., & Yeliz, Y. (2005). *Öğretmenlik mesleği ve özellikleri*.
- Pala, A. (2008). Öğretmen adaylarının empati kurma düzeyleri üzerine bir araştırma. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.
- Rehber, E. (2007). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin empatik eğilim düzeylerine göre çatışma çözme davranışlarının incelenmesi* (Basılmamış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi.
- Sezgin, M., & Akgöz, E. (2009). *Genel ve teknik iletişim*.
- Şahin, S., Şahin, Z., & Bulut Serin, N. (2019). Ortaokulda görev yapan öğretmenlerin iletişim becerileri ve problem çözme becerilerine ilişkin algılamaları.
- TDK. (2024). *Sözlük*.
- Tokmak, İ., Turgut, H., & Öktem, Ş. (2012). Turizm ve otelcilik öğrencilerinin sosyotropik-otonomik kişilik özelliklerinin iletişim becerilerine etkisi.
- Tutar, H., Yılmaz, M. K., & Eroğlu, Ö. (2014). *Genel ve teknik iletişim* (6. baskı). Ankara: Seçkin.
- Usluata, A. (1996). *İletişim*. İstanbul.
- Ufuk Şahin. (2023). Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumları, iletişim becerileri ve empatik eğilimleri.
- Uygun, K., & Arıkan, A. (2019). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının iletişim becerilerinin incelenmesi.

Yılmaz, İ., & Akyel, Y. (2008). Beden eğitimi öğretmen adaylarının empatik eğilim düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*.

Yüksel, G. (2001). Öğretmenlerin sahip olmaları gereken davranış olarak sosyal beceri. *Milli Eğitim Dergisi*.